

ДОБРУДЖА

ОРГАНЪ НА СЪЮЗА НА ПРОСВѢТНО-БЛАГОТВОРИТЕЛНИТЕ ДРУЖЕСТВА «ДОБР»

266. В. А. Р. И. А.,
Археологическо Дружество
Брой 2 лв
Редакт.: П. Господинов

Борба!

Шовинизмът на ромънските вестници ни е познат. Не бърза помнението досега, щото ромънски вестникар да напише нещо, което да засегне престижа на Ромъния. Голъма морална отговорност предъ нацията и поколението би поел оня ромънски вестникар, който би се удъзостил да изнесе нещо, което излага престижа на държавата му.

Тръбва да е било много страшно положението на добруджанския българин, за да нарушат тази традиция някои ромънски вестникари. Тръбва да е премината границата на позволеното в Добруджа, за да се умилват някои ромънски журналисти да изнесат в печата онова, което става в Добруджа и което е срамъ за Ромъния. Печатанитъ в много бройове на в. „Димияца“ доклади на негъ в специален пратеникъ в Добруджа, въ които се изнасят потресни факти, сж характерни за нашето твърдение, че ужасът в Добруджа тръбва да е толкова голъм, та и ромънските журналисти, толкова скрупулъзни и пръдани на отечеството си, сж се решили да изпълнят обществения си дълг, макаръ и с цената на шепата калъ, хвърлена отъ тяхъ върху лицето на собственото имъ отечество, като изнесатъ на показъ страхоушнитъ, на които сж тжжни герои българитъ в Добруджа и сж това да предизвикатъ в тяхна полза общественото амълатство.

Съръ Уилямъ Х. Дикинсонъ е главенъ секретаръ на Съюза на дружествата за Обществото на нацията. Той е посветилъ живота си въ служба на малцинствата. Колко много е нагегнало на душата му отъ несправедливоститъ, вършени надъ малцинствата по цълия святъ, показва цълото съдържание на неговата статия, публикувана въ в. „Таймсъ“ отъ 7 т. м., въ която прави остри упръци на О. Н., че не се грижи никакъ да бждатъ дадени на малцинствата ония права, които сж гарантирани отъ мирнитъ договори и че тяхнитъ справедливи вълнения вече могатъ да смутятъ мира.

Отбелязваме тия два факта като белези на ония резултати, които борбата на малцинствата за право и правдинъ, почна да постига.

Шашарми

Майорътъ отъ генералния щабъ въ Букурещъ К. Поетелническу е написалъ книгата „Изъ миналото на Добруджа“, въ която разглежда главно два въпроса: произхода и непрекъснатото съществуване на ромънския елементъ въ Добруджа, и характера на българското нагъване и произхода имъ въ тая провинция. Поетелническу „доказвалъ“, че Добруджа е била и тръбва да бжде ромънска.

А Йорга е написалъ за книгата следното предисловие: „Трудътъ на майоръ Поетелническу дава подъ ржка, въ една лесно разбираема форма, последнитъ резултати на историческата наука за Добруджа. Отъ него може да се почерпи затвърдяване и познаване на правото, съ което ние сме и тръбва да бждемъ въ Добруджа“.

Б. Р. И тъй, Добруджа е отъ памети въка ромънска. Чудно, защо въ България досега сж избъгали около двадесетъ хиляди добруджанци!

Съ маниеритъ, съ които си служатъ ромънскитъ писатели и „учени“, не е чудно утре да издадатъ нъкое съчинение, съ което да доказватъ, че ромънска е даже . . . столицата на България!

МИНОРИТАРНАТА ПРОБЛЕМА СЕ НАЛАГА

Въ бр. 79 на в. „Добруджа“ — коментирайки новия законъ за училищата на полското малцинство въ Прусия и напомняйки констатациитъ, които нашиятъ Шуменски конгресъ направилъ за международната постановка и назрѣващото състояние на въпроса за малцинствата, изобщо, ние заключиме:

„Днесъ вече въ О. Н. заседава съ тежестъ и значение една демократическа и републиканска велика сила, като Германия (управлявана отъ „социалпатриоти“ Б. Н.), представителъ на която може да удри силно по масата въ О. Н. и да настоява да се постави на разглеждане изцъло въпросътъ за малцинствата, защото чувствува задъ гърба си не само републиканска Германия, но така сжщо и демократичното обществено мнение на Англия, Франция и всички културни сграни.

„Следъ тая реформа, която може да се вземе за образецъ въ материята за училищна автономия на националнитъ малцинства — никакво съмнение нъма, че Стреземанъ ще може съ още по-голъма сила и основание да удари на масата на О. Н. и да иска международна интервенция и санкции въ полза на всички малцинства въ Европа.

„И тази намъса не ще закъснѣе, защото — подъ натиска на демократическото обществено мнение — Англия, подъ управлението дори и на консерваторитъ, е вече ориентирана къмъ една нова политика, въ която въпросътъ за малцинствата ще заема първо мѣсто.“

Така писахме ние, въ съгласие съ констатациитъ, направени въ тази посока отъ конгреса, защото имаме предъ видъ еволюцията и тенденциитъ въ международния животъ на Европа.

Върно е, че международнитъ подпалвачи—шовинистическия империализъмъ, отъ една страна, и бунтарскитъ болшевизъмъ, отъ друга — не стоятъ съ сърцестъ ржце. И двѣтъ тия агресивни тенденции въ международната политика — всъка водена отъ свои съображения — действуватъ активно и тикатъ свѣта къмъ войни или възстания, все едно — къмъ нови въоржени стълкновения.

Обаче не по-малко е върно, че срещу тия тенденции на авантюризма, кървитъ и разрушението стои волята на всички народи да живѣятъ въ миръ и да предпазятъ себе си и човъшката култура отъ ужаситъ и разрушенията на войнитъ.

Тая демократическа, да я нарежемъ, тенденция въ международната политика — ако и да не е станала още доминантна и решающа — се носи успѣшно отъ голъми общественно организирани сили и партии, влияе силно върху правителствата и ги наклонява къмъ една политика, различна и противоположна на она, която намъри въплъщение въ мирнитъ договори. Демократическитъ сили и партии въ Европа, въ стремлението си да обезпечатъ мира, най-недаусмислено издигатъ лозунга за ревизия на договоритъ за миръ и ефикасна защита правата на националнитъ малцинства, като едно условие Sine qua non. И тази ориентация се налага и на правителството, колкото по-можщи сж действаушитъ въ дадена държава демократически сили. Въ тая смисълъ, не е мжно да се предвиди, колко побърза ще бжде ликвидацията на създаденото отъ войната положение, ако поне въ тритъ най-можщи Европейски държави — Англия, Франция и Германия — се установятъ трайно едни действително демократични управления.

Два дни следъ нашата горна статия въ бр. 79 на в. „Добруджа“, телеграфнитъ агенции разнесоха изъ свѣта, че германскитъ представителъ въ О. Н. е сезиралъ формално секретарията на О. Н. да се постави въ дневния редъ на мартенската сесия въпросътъ за гаранциитъ на О. Н. за приложение постановлението относно покровителството на малцинствата. Заслужава да се отбѣлже, че въ последната декемврийска сесия на О. Н., по поводъ на дуела Стреземанъ-Залески, и канадския представителъ, Дандюранъ, ако и не формално, подигналъ сжщия въпросъ. Като се знае, че Канада е доминионъ, с. р. съставна частъ отъ Английската империя, не е мжно да се разбере, кой въ сжщностъ говори чрезъ устата на г. Дандюранъ.

Предложението на Стреземанъ внесе голъма тревога въ всички държави съ национални малцинства въ предѣлитъ си. Особено голъма е тревогата въ Франция, ако самата тя да не е непосредствено много заинтересована. Тревогата въ Франция иде отъ тамъ, че въпросътъ засѣга чувствително всичкитъ държави, които се въртятъ въ нейната орбита — Югославия, Ромъния и Полша, — и защото още, както и да се погледне, касае се, очевидно, до нѣщо, което е насочено да накърни ненарушимостта на създадения отъ войната редъ; съ други думи — касае се да се направи единъ нежеланъ отъ Франция и сателититъ и пробивъ на фронта.

Не ще и съмнение, че силитъ на международната реакция, шовинистическитъ, милитаристически и империалистически клики ще забиятъ набатъ, ще мобилизиратъ цълата си стихия, за да провалятъ инициативата на Стреземанъ и смъкнатъ подвижния въпросъ отъ дневния редъ на О. Н. И не ще е никаква изненада, ако успѣятъ да постигнатъ това—реакцията и консерватизмътъ въ международнитъ отношения сж още силни, ако и не вече всесилни.

Едно, обаче, е сигурно: проблемата за малцинствата вече е преодолѣла първитъ мжнотинъ, тя се налага и ще се наложи на разрешение чрезъ международни статут и санкции, ако милитариститъ и шовиниститъ успѣятъ да осуетятъ предложението на Стреземанъ за поставяне въ дневния редъ на О. Н. презъ мартъ т. г. на въпроса, утре тъ не ще могатъ повече да устоятъ срещу натиска на демократическото мнение, което се организира въ името на мира, споразумението, арбитража и ревизия на политическитъ договори.

При това измѣнено състояние на нѣщата и при тия явно благоприятни и за нашето дѣло ситуации, нашиятъ дългъ става още по-голъмъ. Нуждно е добруджанската проблема да се изнесе пълно и всестранно което е уставна и конгресна задача на ИК. Обаче моралната и особено материалната подкрепа на всички организирани добруджанци е условие, безъ което никаква инициатива и никаква активностъ е немислима. Да работимъ, прочее, всички неуморно, за да не дочакаме укора, че сме спали, когато тръбва да бодърствуваме и работимъ.

Асенъ Господиновъ.

Тенденцията е ясна: мустакитъ „младежи“ отъ в. „Добруджанско знаме“ не харесватъ усвоенитъ сръбства за постигане на добруджанскитъ идеали и конгреса на емиграцията. Затова сж се запънали да извоюванъ свободата на Добруджа по птя на „революционното“ съзнание.

Вл. Поповъ.

На кого служатъ?

„Години подъ редъ въ Русенската организация се водятъ борби, които никога досега не сж показвали своята истинска причина“ — тѣзи уводни думи заематъ отъ мотивирания и изчерпателенъ докладъ на Русенското д-во „Добруджа“ — „Днесъ е ясно за всички, — се казва по нататъкъ въ доклада, който общото събрание на д-вото е гласувало съ акламации, — че тѣзи борби сж подбудени отъ лични користи и политически интереси“.

Следватъ следъ това констатациитъ, че известни личности сж водили безцелна и ниска клеветническа и раздорническа дейностъ сръдъ емиграцията, за което всички добруджанци заслужено сж ги заклеймявали и осждали.

— Всички тѣзи отѣлни личности, — заключава се въ доклада, окуражавани отъ нашето крайно търпение и благородство, систематически разяждаха добруджанското единство, тормозѣха единната добруджанска емиграция, като я използваха за параванъ на своитъ разрушителни идеи.

— Докога ще толерираме тѣзи раздорници? Крайно време е да се даде отпоръ на тѣхнитъ подмолни борби. Русенската добруджанска организация, която има претенцията да бжде авангардъ на добруджанското освободително движение, първа е длъжна да даде примѣръ и заслуженъ отпоръ на провокаторитъ, съгласувайки решенията си съ знаменателния по своето единодушие XII редовенъ добруджански конгресъ...

Затова събранието, съ акламации е гласувало следнитъ извънредно важни констатации:

1. Една нищожна група системно е спъвала дейността на организацията. 2. Нейното оставане повече между организиранитъ добруджанци е престѣпление предъ идеалитъ на Добруджа. 3. Събранието, като си припомня цълата явна и тайна дейностъ на тѣзи провокатори, единодушно решава:

— Изключватъ се за винаги отъ редоветъ на дружеството досегъшнитъ членове на Русенското д-во „Добруджа“ Цюкю Калчевъ и Петъръ Михайловъ...

При всичкото си желание да дадемъ текстуално този исторически докладъ, ние ще се задоволимъ засега само съ констатацията, че развѣнчанитъ и демаскирани по този начинъ раздорници — засрамени отъ единодушния вотъ на русенската добруджанска емиграция — сж го ударили съвсемъ презъ просото.

Тъ не скриватъ вече своята коммунистическа сжщина: единътъ отъ изключенитъ, презъ изборитъ, отъ името на „добруджанската емиграция въ Русе“ е ималъ тулето — следъ всичко то! — да се кандидатира въ листата на Работническата партия за общински съветници.

Търсятъ нова плячка

Известниятъ ромънски писателъ Емануилъ Букуца, членъ на ромънския ПЕН — клубъ е говорилъ въ Гюргево за „Ромънския елементъ въ долината на Дунава“.

„Ромънскитъ елементъ — казалъ г. Букуца — е заселенъ по цълата Дунавска долина, по двата бръга, отъ Блградъ до устието. Компактни маси има въ сръбския Банатъ и въ долината на Тимокъ съ повече жители въ България, отколкото въ Югославия.

Ромънитъ по Дунава представляватъ силата на ромънското племе и волята на ромънската раса да се закрепи по двата бръга на тая рѣка, върйки натиска на околнитъ народи, които искатъ да ги отстранятъ отъ рѣката и отъ изгодитъ ѝ.

Една отъ програмнитъ точки на ромънския „Плавателенъ Клубъ“ (Морски Сговоръ) е да затвърди волята, която имаме да се закрепимъ по двата бръга на Дунава.

Еднъ апелъ за ревизия на договоритѣ

Лозунгътъ за ревизия на договоритѣ все повече завладява умовете и съвеститѣ. Не е думата тукъ за общественото мнение въ победенитѣ страни — въ тѣхъ нѣма две мнения, че мирътъ е въ опасност, докато почива върху насилието въ Версай, Трианонъ, Ньой и пр.

Думата е за общественото мнение въ странитѣ победителки. Все по-често и по-високо се издигатъ и тамъ авторитетни гласове въ полза на една ревизия на договоритѣ.

Следъ парижкитѣ изявления на Магдоналдъ, водителя на английската работническа партия, 134 най-видни французки именитости, — общественици, публицисти, журналисти и интелектуали, начело съ Фердинандъ Бюисонъ, Роменъ Роланъ, Алентъ, Хенри Торесъ и пр. сж отпразднани следния „Апелъ къмъ здравия разумъ“:

„Съ пакта Келогъ държавитѣ заявява, че спороветѣ, които биха се породили между тѣхъ, не трѣба да бждатъ разрешавани съ сила. Този пактъ ще важи само до толкова, до колкото подписалитѣ го държави ще сж освободени отъ войнственостъ и искрено решени да пристѣпятъ къмъ общо разоръжение. Така ли е? — Не. Най-много може да се храни известна надежда за бждещето. За да бжде по-цененъ пактътъ, би трѣвало съществувалитѣ разногласия породени не толкова отъ самата война, колкото отъ неправилнитѣ договори, да бждатъ предварително разрешени по удовлетворителенъ начинъ въ всички народи. Въ сжщностъ нищо подобно нѣма. Ако се ограничимъ само съ Европа, виждаме многобройни възможности за конфликти. Безъ да ги изброяваме всички, ще отбележимъ само, че *трагичъ и окончателенъ миръ не ще може да царя, докато не се изчистятъ нѣкои абекси: Ренания, Аншлуса, Данцигския коридоръ, народностнитѣ малцинства и пр.*

Щомъ е така, намираме се предъ следната дилема:

„Или дипломатитѣ ще продължатъ да хитруватъ, както правятъ отъ деветъ години насамъ, съ договоритѣ, като се мжчатъ да ги съгласуватъ съ наложителнитѣ необходими на деня. Въ такъвъ случай, пактътъ Келогъ, каквито и да сж добритѣ намѣрения, вложени въ него, ще остане една платоническа демонстрация. Само следъ едно прочистване на ранитѣ, общото обезоръжаване може да постави войната вънъ отъ законитѣ.“

„Или народитѣ, още отсега, ще поискатъ да дадатъ на пакта нѣка ефикасностъ. И затова тѣ ще трѣбва да почнатъ отъ основитѣ на мира, като се върнатъ къмъ положението, което съществуваше веднага следъ примирието.“

„Ние виждаме само единъ пътъ. Най-напредъ ревизия на договоритѣ ревизия извършена открито отъ О. Н. Даже ако пактътъ Келогъ не я изисква, тази ревизия трѣбва да

стаче въ интереса на мира и на справедливостта.“

„На мира — защото ние казваме съ Уйлсонъ: „Трагичъ миръ може да бжде само миръ, чийто принципъ е равенство при общо участие въ общи изгоди.“

„На справедливостта — защото договоритѣ отъ 1919 година бѣха сключени при условия напълно противни на най-елементарнитѣ закони на справедливостта. Победенитѣ народи приеха да бждатъ обезоръжени следъ обещанието, че бждещиятъ миръ ще бжде основанъ на 14-тѣ точки на Уйлсонъ. Това обещание не се сдържа и, даже, по нѣкои точки, напълно се наруши отъ съюзницитѣ.“

„Тѣзи договори бѣха продиктувани на централнитѣ сили, безъ да бждатъ изслушани представителитѣ имъ. Съ чл. 231 отъ Версайския договоръ победителитѣ ги накараха, безъ даже да изслушатъ защитата имъ, да признаятъ, че само тѣ сж отговорни за войната.“

„Предъ 30 години, следъ апела на Зола и Жореса, всичкитѣ сили, служещи на справедливостта и на истината въ Франция, напрегнаха енергията си, за да се ревизира несправилната присъда на една военна казъ. Днесъ се налага друга ревизия, тая на договоритѣ, на несправедливостта и на насилието. Тя може да се отложи, но не и да се избѣгва. Тази ревизия ще стане, защото надъ противоречивитѣ желаниа на хората действа логиката на събитията. Тя ще стане, защото, необходимостта на международния стопански животъ побуждаватъ всѣки денъ националитѣ егоизми. Тя ще стане, защото Съединенитѣ Щати, които благодарение на златото иматъ владиството въ свѣта, иматъ интересъ да възстановятъ материалния животъ въ Европа. Тя ще стане, защото отъ всички точки на хоризонта истината е на пътъ и нищо не може да я спие.“

„Щомъ тази ревизия е неизбежна, ние заявяваме, че ако вземе инициативата за нея, Франция ще спечели — отсега най-благородната победа, единствената, която трае, победата на разума върху насилието.“

Ние отбелязваме появата на тоя апелъ, защото е изразъ на общественото мнение на Франция, дето духътъ на войната още витае и дето управлява най-фанатизирания военнлюбвецъ Поанкаре — войната. Франция днесъ е грѣбнактъ на statu quo-то и гарантка на създаденото отъ войната положение. И затова толкова симптоматиченъ се явява тоя „апелъ къмъ здравия разумъ“.

Очевидно става, че демократическото обществено мнение се организира и все повече усилива натиска и влиянието си върху правителствата.

Да спечелимъ това мнение, тая най-велика сила въ днешно време, — е всегашна задача на съюза „Добруджа“. Да помогнемъ всички за реализиране на тая задача.

Добруджанкитѣ въ София

Наистина, заслужаватъ искрена адмирация добруджанкитѣ отъ София, заради голѣмата преданостъ, съ която работятъ за свѣтлото дѣло. Трѣбваше да сте свидетели какъ се организира тазгодишната традиционна вечеринка на Дамския комитетъ: цѣлъ месецъ преди нея кипѣше трескава работа между дамитѣ — заседание следъ заседание, комисии, срещи, ходатайства и пр.

Да споменаваме ли имена? Г-жа Панчева, г-жа Мутафова, г-жа Георгиева, г-жа Роглева, г-ца Петрова, г-ца Паприкова, г-жа Кольовска, г-жа Горанова и много още добруджанки положили такова усърдие и старание, такъвъ интересъ и преданостъ въ подготовката на вечеринката, щото тѣ заслужаватъ пълна похвала.

Тукъ не можемъ да отгнемъ мълкомъ единъ радостенъ фактъ: г. Романъ Роглевъ, съ присжщата си грижливостъ, умение и внимателностъ, взе най-живо участие отъ подготовката на вечеринката до самия ѝ край. Той е добруджански зетъ, но проявява една заинтересованостъ въ дѣлото, която му прави честь. Сжщото трѣбва да кажемъ и за г. Радоевъ, който прояви извънредно голѣмо старание.

Ние не желаемъ да споменаваме имената и на други дами и охотници — предимно изъ добруджанската младежъ — които съ своята отзивчивостъ спомогнаха извънредно много за блѣскавото изнасяне на вечеринката. Тѣ сж много. Действителни и ревностни съподчинени на много инициативи, които дружество „Добруджа“ и ИК уреждатъ. Безъ тѣхното ценно съдействие много начинания, сжщо така и вечеринката на 30 м. м., не биха се утѣчили съ успѣхъ.

Вечеринката се състоя въ Военния клубъ при едно небивало посещение. Всички нумера се изнесоха съ голѣма вещина. Нека отбележимъ голѣмия напредѣкъ, който е постигнала нашата сѣнародничка г-ца Радка Мутафова: нейниятъ гласъ е добилъ голѣма музикалностъ, прочувствена изразителностъ и артистиченъ замакъ.

Особена благодарностъ дължимъ на сектета, който заслужено бѣ аплодиранъ. Голѣма артистичностъ и умение вложиха и останалитѣ участващи: Мих. Поповъ, Ив. Пуховски и др.

Приходътъ отъ вечеринката се оказа повече отъ задоволителенъ. Събраха се надъ 50,000 лева.

Добруджанскитѣ дамски благотворителенъ комитетъ ни моли да изкажемъ неговата публична благодарностъ на всички добруджанки, търговски фирми и др., които щедро го подпомогнаха, сжщо — и на членкитѣ му, живиятъ интересъ на които е гаранция, че дѣлото на добруджанката ще преуспѣва.

И разнопостолитѣ цинцари

Въ Букурешъ съществува простѣтъ нѣ институтъ „Европейския изтокъ“, чийто задачи сж да хвърля свѣтлина върху национални, културни и други проблеми отъ отъ близоките чуждитѣ страни.

Но често тая „свѣтлина“ се хвърля по такъвъ начинъ, че всѣки честенъ човекъ би се смѣлъ отъ сърдце, ако не съжалѣше референциитѣ.

Ето какво е станало напоследѣкъ, напримеръ. Известниятъ Н. Бацария е държавенъ деецъ: „Българскитѣ народни пѣсни“ и „Богомилството въ българскитѣ народни умотворения“. Въ последната си сказка г. Бацария е казалъ: „Богомилството не е дѣло на българитѣ, а на македонцитѣ (ромѣни). Но насъ ни интересува — продължилъ г. Бацария — въпросътъ за приноситѣ на българитѣ за свѣта.“

Какво сж дали българитѣ на свѣта? Отговорътъ е утвърдителенъ. Дали сж много. Покръстването на славянитѣ се дължи на Кирила и Методия, чийто азбука е траяла дълго и у насъ и чийто езикъ ни е далъ толкова думи, които и днесъ не е възможно да се изхвърлятъ отъ нашия църковенъ езикъ. Но спомнатитѣ (Св. св. Кирилъ и Методий) българини сж били? Не! Тѣ сж били македонци, (разбирай цинцари) както е билъ македонецъ евангелистъ Лука. По сжщия начинъ г. Бацария доказва, че богомилството се е появило между аромѣнитѣ въ Мегления (Македония).

Б. Р. И това ако не е историческа истина, здраве му кажи!

Разбираме — бива, бива, ама чакъ пъкъ толкова! Пусни ромѣнски „учени“!

Добруджанкитѣ въ Русе

Презъ януарий 1928 г. при д-во „Добруджа“ въ града ни се бѣше образувалъ дамски комитетъ.

Цѣлитъ на комитета бѣха да подпомага д-вото въ неговата просвѣтна и благотворителна работа и да буди сѣзнанието въ добруджанкитѣ за тѣхното организиране и групиране около тѣхнитѣ братя, мжже и синове.

Отъ м. май 1928 год. до навечерието на XII редовенъ конгресъ добруджанкитѣ, оформени вече въ женска група, живѣятъ и работятъ при д-во „Добруджа“. Следъ конгреса който за наша най-голѣма радостъ прие и узакони това наше съществуване, групата свика общо годишно събрание и ръководителитѣ ѝ, радостни, докладваха решението на конгреса по отношение на тѣхъ.

На сжщото събрание, което се състоя на 23 XII 1928 г., се избра настоятелството на групата, което се конституира: председателка: А. П. Божкова; подпредседателка Л. К. Кръстева; I секретарка А. Ив. Маринополска; II секретарка Д. Попова; касиерка Н. Ст. Симеонова; съветници: Ст. Баргазова и Ел. Хуньоръ; запасни: Йор. Радева, Цв. Ил. Йорданова и Ек. Мавродинова; Контрола: Л. В. Галчева, Д. Ц. Калчева и Т. Ив. Йорданова и кореспондентка на групата Л. К. Кръстева.

Новоизбранитѣ ръководителки на групата, които ясно съзнаватъ своитѣ задачи и които съ гордостъ и радостъ ще следватъ пътя, начертанъ отъ тѣхнитѣ мжже, братя и бащи, ведно съ всички членки на групата изпращатъ на всички добруджанци своитѣ сестрински привети:

Да живѣе нашата хубава Родина!

Л. Кръстева

Дилечния западъ и Добруджа

Съобщения за тежкото положение на нашитѣ сѣнародници въ Добруджа почватъ да намиратъ мѣсто и въ американския печатъ.

Ето какво пише Бостонскитѣ вѣтъ „Крисчанъ сайнсъ мониторъ“ въ една дописка отъ Букурешъ:

„Тѣмко когато Ромѣния официално празнуваше освободителното Добруджа, българитѣ, които съставляватъ голѣма частъ отъ населението (к. н.), се оплакватъ отъ най-несправедливо и потисническо отношение. Тѣ утвърдяватъ, че ромѣнското правителство настанява колониститѣ отъ грѣцка Македония въ българскитѣ села въ Добруджа, за да принуди българитѣ да се изселатъ и да събератъ тази областъ въ ромѣнска земя. Тѣзи колонисти взематъ земята на българитѣ, живѣятъ въ българскитѣ къщи и взематъ храна отъ българитѣ безъ да плащатъ. Тѣ сж господстващиятъ елементъ и се чувстватъ свободни да вършатъ актове на насилие и несправедливостъ. Администрацията е покварена и чиновницитѣ се обогатяватъ за сметка на българскитѣ селяни.“

Вследствие на това много българи напушатъ къщитѣ и имота си въ отчаяние и бѣгатъ презъ границата въ България, на която тѣ бѣха подданици преди войната. Това е причинило голѣмо възбуждане въ София.“

Маниу и малцинствата

„Пещи Хирлапъ“ (21. I.) пише: г. Маниу е заявилъ на делегацията на унгарската партия и протестанската църква, че закона за частнитѣ училища трѣбва да остане въ сила, въпрѣки това, че на времето и той се е борилъ противъ него.

Той е помолилъ делегацията да популяризира въпроса за малцинствата, понеже срещу враждебността на общественото мнение нищо не е въ състояние да се бори.

Печатъ на малцинствата въ Ромѣния по отговора на министъръ-председателя и на министра на народното просвещение, заключава, че нищо не се е промѣнило въ положението на малцинствата съ идването на национал-царанистката партия.

ПАЗЕТЕ НИ...

Изнесохме досега доста писма на дружества, които съ презрение сж повършвали на нѣколко пжти личния и провакторски листъ на изключения раздорникъ. Никой добруджанецъ не си прави вече илюзии за неговитѣ пълнени намѣрения.

Това ясно личи и отъ многото писма, които ежедневно пристигатъ въ ИК, нѣкои отъ които съ молба да бждатъ ефижирани.

Шекеренското д-во ни донася:

— „Съ днешна почта (листо № 54) писаме въ редакцията на в. „Свободна Добруджа“ да спре изпращането на вестника. За сжщото писахме и въ редакцията на в. „Добруджанско знаме“.

Вълчицкото д-во ни съобщава:

— „Омръзнаха ни вече провакторскитѣ вѣщи, особено първия, който винаги сме го повършвали, и редакцията му още продължава да ни го праща безъ

платно. Не можахме да напѣлимъ главитѣ на редакторитѣ имъ. Не искаме да слушаме вече лъжитѣ, които ние оприличаваме на парцали отъ цигански алени гашчи.

Ето защо, настоятелството на д-вото ни реши: ИК да се въоръжи съ дебел перодрижъки и завети да вапца елени парцали, да да прибързатъ „геронитѣ“ и си съсиятъ отъ тѣхъ б. лшевишки гашчи.

Пазете ни отъ палачи...

Заравейте за Добруджа!“

Този имъгъ ни се отправя почти отъ всички дружества. Ние нѣма да се позоваваме повече на писма. Ние желаемъ само да подчертаемъ общата воля на цѣлокупната добруджанска емиграция, която, въ потвърждение на XII редовенъ конгресъ, настойчиво иска единство, дисциплина, единодействие и презрение за съюзнитѣ врагове.

Платихте ли си абонамента?

Стопанското западане на Добруджа

Десет години сж се изминали вече, откакто Добруджа бѣ подвъргната на робство. А българският селянин е оголял, наточили цѣли въкове е робувалъ.

Докато доскоро името „Добруджа“ бѣ достигащо, до синонимъ на богато цѣвляща страна, днесъ то означава черно робство, постоянни ангарии, безнаказана експлоатация, обедняване и пълно стопанско разорение. На всичко това всѣки излезеко ще си сътвори:

— Затуй, защото тамъ има тормозъ на забравилите се тиранинѣ, защото има безумни изстѣпления на цинциари.

Обаче не всичко това е причината, за да достигне пресека тогѣ българинѣтѣ.

Днесъ Добруджа се управлява отъ ромънската олигархия по изключителни закони, цѣлящи въ всѣка своя алинея, да разорятъ икономически населението, и съ това да го принудятъ да емигрира, за да осъществятъ своята системно провеждана скверна колонизаторска политика.

Въ тия си домогвания ромънското правителство отне една трета отъ земята на селянина съ специалния „Законъ за прилагане аграрната реформа“. Съ сжщата цѣль ромънскиятъ правителство създадохъ съ нищо недостѣпнѣ кредитъ отъ държавни институти.

А безъ земя и кредитъ, неминуемо е и обречено всѣко население на погибель, на разорение.

Доколко е недостѣпнѣ държавниятъ кредитъ въ Добруджа се вижда отъ следния примѣръ.

На стопанство отъ 6000 декара земя, срещу бждашата реколта, се отпуща по милостъ—следъ двумесечно протакане и богати бакшиши на банкови фактори—едва 150.000 левъ кредитъ.

Маса подобни примѣри потвърждаватъ, че държавниятъ кредитъ на Добруджа е непристѣпенъ като „Ватикана“.

Не стига това, ами корумпираното алашко чиновничество отива и до една *срамна експлоатация*.

Въ Ромъния сжществува единъ законъ, който до известна степенъ закриля селски кооперации и земеделски синдикати. Нужитѣ и липсата на кредитъ лесно предразположиха българския селянинъ къмъ подобни сдружения. А примамливигъ облаги, които дава чрезъ тоя законъ Ромънската държава въ това отношение, разгдѣличаха астигетѣ на професионалнитѣ кожодерилихвари въ Добруджа. Ведно съ шефовегъ на държавнитѣ кредитни институти, създаватъ се мними житопроизводители, вербувани отъ разни „фактори“ и се сла-

гатъ основитѣ на разни земеделски кооперации, изключително за които само е достѣпенъ държавниятъ кредитъ.

И за смѣтка на огрудения селякъ се започва една *безбѣжна експлоатация* отъ две страни: отъ тая на мнимитѣ земеделци и отъ друга—на държавата.

При това положение, докато дочака новата реколта, селянинѣтъ въ Добруджа, остава остава пакъ безъ кредитъ и неминуемо той е принуденъ да се обърне къмъ лихваря, като за незначителна сума той *гажсира* (залага) реколтата си.

А колко е страшно лихварството въ Добруджа, свидетѣлствуватъ много прѣсни факти.

Всеизвестниятъ алченъ лихваръ Стою Димитровъ, подпомогнатъ отъ група нему подобни изчадия е разплакалъ нещастнитѣ българи отъ Балчишко, които жестока сждба е отпращила къмъ неговата банка.

Дългъ отъ 10000 левъ се покачва на стотици хиляди, дори милиони, само за нѣколко години и бедниятъ селянинъ се чуди какъ да се откопчи отъ тия зловещи лихварски рѣже, проклинаяки часа, въ който е отишълъ при Димитрова.

Стотица селяни, най-вече отъ селата Гурково, Меше-махле и Гургалькъ сж вече крепостници на горепоменатия звѣръ-лихваринъ, който разполага днесъ съ земята имъ, къщитѣ и поклѣщаната.

Добрѣчкитѣ неокачествимъ лихваринъ Киро Атанасовъ съ своята лихва до 1000. 2000 левъ на сто, (споредъ анкетата на в. „Курьеръ“) е разсипалъ и всѣлъ черната мизерия въ много цѣвтуши и заможни нѣкога стопанства.

За голѣмъ позоръ, тия нѣколко кожодери изхождатъ отъ нашето племе, за които не само че нѣма националностъ, но сж загубили и чувството на човѣщина.

Едно сравнение въ економическо отношение съ останалитѣ провинции на ромънското кралство, ни показва колко стопански е разоренъ добруджанскиятъ селянинъ, при наличиността на по богата и по голѣма земя.

Всичко това ни кара да се запитаемъ: при тая жалка действителностъ, изключена ли е възможността да се създадатъ мѣстни кредитни институти на кооперативна база, предлагайки на населението достѣпнѣ кредитъ за стопанското му закрепване, зждото икономическото ниво на едно население е най-голѣмата гаранция за неговото просъществувание и напредѣкъ.

Ето единъ въпросъ, надъ който никога не се е замислялъ.

Делибанъ

Херостратъ Хамелионски

Италиянцитѣ за Добруджа

Херостратъ е името на оня окаяникъ въ античната древностъ, който е горѣлъ отъ страсть да бжде великъ и името му да се запише въ историята; който се е кжсалъ отъ мъжа и завистъ, че въ Пантеона на Атина стояли записани славни имена на Олонъ и Ликургъ, Аристотелъ и Хераклитъ, Софокълъ и Еврипидъ, Фидий и Прокситель, Херодотъ и Тукидидъ, безъ никакъвъ шансъ и неговото име да стане достояние на историята. И, късанъ отъ тая адска страсть и мъжа за величие и слава, решава той да подпали и подпалилъ до основи най-хубавиятъ и величественъ храмъ на богинята Диана—Артемидѣ въ Ефесъ и съ тая пыкленна слава на рушителъ името му наистина, влезе въ историята.

Хамелионъ пъкъ е името на едно пылжщо животно отъ рода на гущеритѣ въ тропическитѣ мѣста, което е надарено отъ Бога съ способността да мѣни боята си споредъ мѣстото дето попадне: въ трѣвата—зеленъ на пѣсѣка—желтавъ, на земята—черъ, а на керемидитѣ—виненочервенъ. Този божъ даръ му дава възможностъ да използва всички среди и обстоятелства. Такива хамелеони има и средъ хората; споредъ обстоятелствата тѣ сж републиканци, националисти, военюлюбци и агитатори на фронта, регистрирани демократи, а проповѣдници на революцията, родоначалници на В. Д. Р. О. и гасда на „страшнитѣ сѣрни“, а следъ това противници на В. Д. Р. О., а партизани на Д. Р. О.—съ една речъ хамелеони, които мѣнятъ боята си споредъ гечинмека.

Ето затова той се нарича д-ръ Херостратъ Хамелеонски.

Всѣки добруджанецъ, който още не е влѣзълъ въ редовегъ на организацията, върни прѣстѣпление спрямо хиляди страдуши хора въ Добруджа.

ХРОНИКА

Злободневка

Ачикъ далавера

Оргѣнтъ на Работническата партия, „Работническо дѣло“ отъ 20 т. м. пише: „Въ бирария „Радостъ“ се бѣха събрали представители отъ най-различни слоеве трудящи се, за да изградятъ трудовия изборенъ комитетъ въ София. Присѣдствуваха представители на *Работническата партия, на безпартийни граждани отъ квартала „Конявица“, на безпартийни отъ квартала „Захарна фабрика“ на безпартийни отъ квартала „Баталова воденица“ и на „Добруджанския кварталъ“ сжщо представители отъ течение въ Добруджанската организация, отъ III районна дружба, отъ редакция „Земля възраждане“, отъ еврейскитѣ работници, отъ Раб. младежки съюзъ и пр. Съ това можемъ да считаме, че блокътъ на труда се поставя на принципно здрави основи въ София“.*

И тѣй „блокътъ на труда“ е образуванъ. На цело, разбира се, стои *Работническата партия*. А знае се, че тя е... принципална противница на болшевизма и нѣма нищо общо съ бившата комунистическа партия. Това се знае отъ цѣль свѣтъ? Следватъ *безпартийни* отъ разнитѣ квартали. Безпартийни сж хората и сжсѣмъ не сж бивши комунисти, както клеветници и буржоазни орждия разправятъ, ако и да се интересуватъ живо отъ изборитѣ и да влизатъ въ блокъ съ Работническата партия. Тѣй да се знае—*безпартийни* сж! Следватъ *представители на безпартийни отъ Добруджанския кварталъ и отъ течение въ Добруджанската организация*.

Ха сега де! Сладкитѣ пиленца, лъснаха имъ душенцата! Безпартийни отъ Добруджанския кварталъ—както и да е още. Има мегданъ за инкярѣ. Ами туй *отъ течение въ Добруджанската организация*?

Туй пъкъ на нищо не прилича. Да бѣше писано въ другъ вѣстникъ, както и да е—инкяръ бабамъ. А то въ в. Работническо дѣло, органа на партията! Какъ ще инкяришъ? *Представител отъ течението въ Добруджанската организация*.

Ама че безтактни хора сж това нашитѣ отъ партията. Ние се мжчимъ да криемъ какво сме и на кой господаръ слугуваме и бая добруджански балами повлѣкохме въ името на „националния“ идеалъ и изведнѣжъ... трудовъ блокъ на цело съ Работническата болшевишка партия.

И още: „*който блокъ се постави на принципно здрави основи*“. Туй пъкъ какво е. Че нали всички ще запитатъ, какви и кои сж тия „принципно здрави основи“.

Никога не ще повѣрва, че тия „здравни принципно основи“ не сж основитѣ на Работническата партия, с. р. на бившата комунистическа партия, т. е. болшевишкитѣ тезиси и лозунги.

Върви сега да я оправяшъ и да убеждавашъ, че не си болшевишко мекере. То добре, че има наивни, прости и балами да ни върватъ на инкяритѣ, а то интъкъ сжсѣмъ ачикъ далавера излиза—така си каза д-ръ Херостратъ Хамелионски и седна, та написа една статия противъ „социалпредателитѣ“, „социалпатриотитѣ“ и „буржоазнитѣ орждия“.

Да сж живи баламитѣ!

Жонца Г. Стоянова

Поминала се е въ с. Докчеларъ, Аккадѣларско, добруджанката Жонца Г. Стоянова, майка на нашия симпатиченъ добруджански деятель, г. Кирилъ Гължбовъ Стояновъ.

Покойната остава отлични спомени между силестренци, които съскръбъ посрѣщатъ трагичната ѣ кончина.

Миръ на праха ѣ!

Въ непосилната борба, която организираната добруджанска емиграция води за свободата на поробена Добруджа, първото и най-важно предисловие за тържеството на освободителния добруджански идеалъ е едичодѣйствието и едичомислието (изъ резолюцията на първата младежка конференция).

При свързването на вестника се събщи, че е пристигналъ въ столицата голѣмиятъ французки общественикъ, бивашъ министъръ и голѣмъ защитникъ на малцинствата, г. Жустенъ Годаръ. И. К. и редакцията го поздравяватъ съ добре дошелъ.

ИК е получилъ нѣколко ласкави писма отъ чужбина, съ които добруджанци извяватъ готовността си да бждатъ на услугитѣ му. ИК съособно задоволство констатира този фактъ и се надѣва, че и добруджанцитѣ отъ Америка най-после ще се заинтересуватъ отъ сждбата на своята поробена родина.

Народниятъ театръ ще открие своя театраленъ зименъ сезонъ съ пиеса на нашия добруджанецъ известния писателъ Йорданъ Йовковъ.

Художникътъ Хр. Каварналиевъ—добруджанецъ поиготовлява художествена изложба отъ картини изъ Добруджа и Калиакра.

Въ Добруджа понастоящемъ излизатъ следнитѣ български издания: в. „Курьеръ“ въ Добричъ (ежедневникъ), в. „Нашъ гласъ“ въ Силистра (седмичникъ), в. „Трибуна“ въ Кюстенджа (седмичникъ) и сп. „Поле“ въ Добричъ (месечникъ).

Софийското Д-во „Добруджа“ свиква организационно събрание съ важенъ дневенъ редъ на 17 т. м., 9 ч. сутринта, въ салона на свещеническитѣ братства. Представянето на членскитѣ карти при входа е задължително.

По технически причини уставътъ на съюза, като приложение на вестника, ще излѣзе въ идния брой.

Поради неточни адреси или промѣна на мѣстожителство, вестникътъ се повръща недоставенъ на нѣкои лица.

Умоляваме такива лица да съобщаватъ своевременно въ редакцията новитѣ си адреси, за да не имъ се губи вестникътъ.

Изъ живота на дружествитѣ

Нови борци.

Образуванъ сж нови дружества въ следнитѣ населени пунктове на царството: с. *Казлъджиларъ*, Провадийско. Настоятелство: Колю Митевъ, Петъръ Стояновъ, Аргиръ Николовъ и П. Г. Парзуловъ. Контролна комисия: Кирчо Пендовъ, Илия Трифоновъ и Тодоръ Ивановъ.

с. *Кораджасъ*, Провадийско. Настоятелство: Андрей Илиевъ, Дим. Андоновъ, Иванъ Христовъ.

Първото дружество брой 22 души членове, второто—14. И на двѣтѣ ИК пожежава ползотворна дейностъ!

Новоизбрани настоятелства.

Общитѣ събрания на изброенитѣ подолу дружества сж избрали нови управителни тѣла, които ИК утвърди:

с. *Валчи долъ*. Настоятелство: Ангелъ Яневъ, Георги Ст. Мишиневъ, Ив. Ст. Меджаровъ, Г. Ив. Бештепелчевъ, К. Н. Чокоевъ и П. Янковъ. Контролна комисия: Ст. Г. Димитраковъ, К. П. Петровъ и Г. Ив. Щеревъ.

с. *Голѣма Кокарджа*, Кеманларско. Настоятелство: Ив. Г. Милковъ, В. К. Таушановъ и др. Контролна комисия: Георги Илиевъ и Войко Ивановъ.

ИК и редакцията сърдечно поздравява новоизбранитѣ настоятелства и имъ пожежава упорита и ползотворна дейностъ за Добруджа.

Нови настоятелства

Шереметъ—Балбунарско. прѣседателъ Дим. Темелковъ, подпр. Илия Върбановъ, секр. касиеръ Ц. Станевъ, контроленъ съветъ: Илия Рачевъ, Недѣлчо Кулевъ и Ветко Ивановъ.

с. *Раздѣлна*—Върненско. Настоятелство: прѣдг. Костадинъ Яневъ, секр. касиеръ Дим. Меретчиевъ и съветници Иванъ Д. Курдовъ и Георги Христовъ, контрол. съветъ: Василь Ивановъ, Алексъ Анастасовъ.

СТРАНИЦА НА МЛАДИТЪ

Младежът за себе си

Добруджанската младеж отдавна желеше да организира своите кадри въ услуга на великия освободителен идеал, който въодушевява цялокупната добруджанска емиграция. Организираните младежки групи бяха създадени първоначално в Русе и Варна, дейността на които основателно будеше надежди, че млада Добруджа ще има да изиграе важна историческа роля както за самосъхранението на емиграцията, така и за нейното осъзнаване по пътя на освободителната борба.

Още по това време младежките добруджански групи стояха строго на базата на устава, държаха сято за конгресните решения и развива своята ползотворна за дълото дейност въ рамките на благотворителността, самообразованието, материалната защита на добруджанската младеж и пр.

Въ тези ранни години на добруджанското младежко движение София, Русе, Варна и младежките ядра въ другите организирани центрове бяха узрели за мисълта да канализират младежкото движение при дружествата „Добруджа“.

Позивът за това дойде от София. Цялокупната добруджанска младеж прегърна съ радост идеята и съ готовност се отзова на мартенската конференция (1927) въ София. Още първия ден, обаче, тѣ се натъкнаха на факти, които я хвърлиха въ изумление: неотговорни фактори, чужди на младежката група въ София, изпечени комунисти, неорганизиранни въ никоя група, дойдоха да помрачат и изкористят това мило тържество.

Последствията се знайтъ. Единствено здравитѣ и добре организирани младежки групи, като Варненската и Русенската, демонстративно заявиха, че тѣ сѣ дошли въ София да канализират младежкото движение, а не да бѣде катраникъ на чужда пропаганда, и на личнитѣ домогвания на отгълъни лица. По вина на тия именно зложелатели младежкото добруджанско движение се спъна още въ своя зародишъ.

И тогава и сега ние сме поддържали върховната нужда отъ единодействие между млади и стари, което намѣри блѣсташъ изразъ въ лицето на шуменската конференция — втора по редъ, първа по своя учредителен характеръ.

Шуменската конференция ни посочи единствено правия пътѣ. Нейнитѣ решения ни задължаватъ, въ служба на общата целъ, рамо до рамо съ нашитѣ бащи, братя и сестри да догонваме голѣмата историческа задача на добруджанското движение.

Да не забравяме, че днесъ враговетѣ на младежкото добруджанско движение, които искаха да го изкористятъ още въ първия моментъ за целитѣ на своитѣ ко-терийни политически интереси, днесъ продължаватъ своята пълнена дейностъ, вече и въ общото движение.

Но тѣ — въ това сме сигурни — нѣма за успѣхъ, защото тѣхнитѣ усилия сѣ осуетени: емиграцията е будна на поста си.

Бездоменъ

И тази вечеръ ще се върна въ моя роденъ бащинъ клѣтъ; и мойта майка ще прегърна, и бащината суха грѣдь.

И тази вечеръ ще се върна въ моя роденъ бащинъ клѣтъ; и мойтѣ братя ще прегърна, и топли съзи ще текатъ.

И тази вечеръ ще се върна, но гдѣ е моя бащинъ клѣтъ, та мойта майка да прегърна и бащината суха грѣдь?

Лалѣо Рогачевъ

Първиятъ починъ на младежката група „Ст. Караджа“ въ София

Младежката група „Ст. Караджа“ въ София, съвмѣстно съ Дружеството за единение на младитѣ славяни уреди на 9 т. м. въ салона на сжщото дружество литературно-музикална вечеръ за Добруджа.

Присѣтствува отбрано общество. Литературниятъ критикъ г. Ник. Атанасовъ говори за влога на Добруджа въ борбитѣ за църковната и национална независимостъ на Добруджа. Следъ това г-ца Радка Мутафова изпѣ съ голѣма въ щ и н а нѣколко народни пѣсни, аккомпанирана на пиано отъ г-жа Ст. С. Панчева. Артистътъ Ив. Пуховски рецитира едно стихотворение отъ нашата поетеса Дора Габѣ. Накрай четохъ се стихотворения и отъ добруджанскитѣ поети: Ив. х. Василевъ, Димитъръ Паскалевъ, Панайотъ Станчевъ-Черна, Георги Казанджиевъ, Ганка Бѣлева и др. Участвуваха още писателътъ Димитъръ Симидовъ, Пав. Павловъ, г-ца Николова и др.

Тая първа инициатива на младежката група „Ст. Караджа“ даде неочаквано добри резултати. По тая пътѣ на творческата културна работа, софийската добруджанска младежъ ще гради дѣлото на Добруджа.

Тукъ му е мѣстото да отбележимъ, че за добрия успѣхъ на малкото тържество не малко допринесе и председателътъ на Дружеството за единение на младитѣ славяни, г. Б. х. Стефчевъ.

Млади добруджанци! Настаналъ е върховниятъ моментъ да стегнете редоветѣ си. Ползата ще бѣде двойна: ще влѣте вашитѣ усилия къмъ тия на цялокупната емиграция за отстояване правата на поробена Добруджа и, отъ друга страна, ще смажите последнитѣ усилия на агонизиращата вече клика отъ самозвания „Д. М. С.“.

Организационенъ животъ

Русе. — На 9 декември, м. г. младежната група има събрание, което одобрѣ отчетъ на делгатитѣ-младежи за I младежка конференция. Докладва председателя на групата Др. Божиновъ.

Следъ това по предстоящата дейностъ на групата се развиха оживени дебати. Събранието упълномощи Ал. Николовъ и Др. Божиновъ, като окръжни организатори, избрани отъ конференцията на добруджанската младежъ, да посетятъ с. Балбунаръ, където има назрѣли условия за образуване на младежка група.

Размѣниха се мисли и по организрането на една интимна младежка среща. Накрай събранието избра ново настоятелство, което се конституира както следва: председател — Др. Божиновъ, подпредседател — Велико Тодоровъ, секретаръ — Б. Николовъ, порсекретаръ — Ив. Поповъ, касиеръ — Дим. Ханджиевъ и съветници — Добри Калчевъ и Петъръ Димитровъ.

Като представител на групата въ настоятелството на д-во „Добруджа“ се избра Добри Калчевъ. Събранието реши за всичко това да бѣдатъ уведомени: д-во „Добруджа“, ИК и МС.

Варна. — Групата има на 12 декември м. г. общо събрание, което — следъ като се занима съ редица организационни въпроси — взе въ ж н и решения за предстоящата дейностъ на групата.

Събранието изслуша доклада на настоятелството по провокаторската и неморална дейностъ на Анастасъ Захариевъ Поповъ и Ив. Лазаровъ, които единодушно изключи.

Групата проявява интензивна дейностъ. Следва нова дописка.

— Младежката група е устроила неотдавна въ салона на ученическото кино импозантно кино-утро, съ литературно-музикална частъ, въ която е изпѣкналъ особено любимецътъ на варненскитѣ добруджанци, тенорътъ Ант. Савовъ. Приходътъ е билъ повече отъ задоволителенъ. Кино-утрото е направило отлично впечатление на всички.

София. — На 15 януарий т. г. се състоя добре посетено младежко събрание, на което Ник. Панчевъ даде отчетъ за дейността на младежката конференция въ Шуменъ.

Следъ като се развиха дебати по повдигнатитѣ въпроси, софийската добруджанска младежъ, въодушевена отъ добруджанската кауза, въ съгласие съ устава и конгреснитѣ решения на емиграцията, предъ видъ на това, че въ София не съществува младежка добруджанска група при дружеството, реши: слага основитѣ на младежка група „Стефанъ Караджа“ при д-во „Добруджа“ въ София.

Избра се настоятелство съ пълно единодушие въ съставъ: председателъ Пет. Ковачевъ, подпредседателъ Галъ Котарова, секретаръ Люб. Митиковъ, касиеръ Георги Кръстевъ и домакинъ Богданъ Колчишковъ. Контр. комисия: Георги Пан-

чевъ, Радка Мутафова и Др. Савовъ. Подписката, пусната следъ това за събиране първитѣ помощи за млад. група, даде много добри резултати. Събраха се надъ 700 лева.

Подробности до пжти.

— Група членове на Софийската младежка група „Ст. Караджа“ при една интимна среща съ събрали помежду си една значителна сума въ полза на групата за уреждане на предстоящи реферати. Ето единъ примѣръ, който заслужава подражание.

Съюзенъ животъ

Габрово. — На 27 т. м. дружеството ни уреди добруджанска среща. Всички живущи въ града добруджанци присѣтствуваха не срещата; бѣше четенъ рефератъ отъ Георги Попстефановъ на тема: „Кому принадлежи Добруджа и положението въ нея“.

Референтътъ като доказа съ исторически данни, че Добруджа отъ VII вѣкъ до общоевропейската война е била нераздѣлна частъ отъ България, завърши, че рано или късно ще бѣде пакъ българска.

с. Голѣма Ада. — Хитрецътъ вичевистъ Димитъръ Великовъ отъ селото ни систематически отклонява новодошлитѣ бѣжници да не се запишатъ въ Голѣмо Адайското д-во „Добруджа“, защото нѣматъ да иматъ полза отъ него и щѣли само да плащатъ на вѣтъра.

Сжиятъ ги заблуждава да се запишатъ въ „Родна защита“, защото тия ги била оземлили. Това, разбира се, не е вѣрно.

ИК трѣбва да си вземе добри бележки за всички провокатори отъ подобенъ родъ и не имъ указва никакво съдействие.

Ив. В. Ковачевъ

Изъ отгпкния пътѣ

Отъ пжтници пристигнали отъ Добруджа узнаваме, че предизборното „свадебно“ настроение, периодъ на безкрупулна демагогия, вече мина и сегѣ новитѣ управници добре настанени на властъ почнали да ги забравятъ. Забравата на обещанията на малки и голѣми партизани е отишла дотамъ, че на много мѣста е станало отъ турско по-лошо.

Ромънската администрация си върви изъ отгпкания пътѣ на произволи и насилия. Колонизацията не ще бѣде спрѣна, а засилена. Кolkото по въпроса за секвестра — и той спи на 14.

Още отсега явствува, че новитѣ управници ще върватъ изъ отгпкания пътѣ. Черни дни очаква българщината, защото новитѣ демагози ще пипатъ съ ржжавици.

—о—

ЧЕРНА ОГЪРЛИЦА

(СТИХОТВОРЕНИЯ ВЪ ПРОЗА)

Сираче

Внѣ прехвърчатъ бѣли пеперудки. Тѣ се гонятъ, прелитатъ до прозорца на нашата бедна кжичка, кацатъ върху стъклото — усмихватъ ми се и се разгапятъ въ една мъничка съзла.

— Мамо бе, защо се превръщатъ бѣлитѣ пеперудки на съзи?

Мама, седнала до огнището, въ което пѣятъ две главни, върти кукитѣ въ сухитѣ си ржце и безъ да се обръща, ме пита:

— На съзи ли? Какви съзи?

— Каго твоитѣ, маминко, сжщо като твоитѣ, когато дойдоха ония мустакати и страшни хора, съ голѣми-голѣми пушки и отведоха татко презъ ношъта. Помниш ли?

— Помня, помня, моето момче, — отговаря мама и гласътъ ѣ такъвъ тжжентъ, тжжентъ.

— Ами защо е така бѣло навѣскжде, мамо?

И мама ми разказва. Господъ, който е хе-тамъ горе, задъ облацитѣ, изпраща всѣка година на земята по единъ ангелъ, който разпerva бѣлитѣ си крила надъ ни-

витѣ и ги топли. Топли ги да не измръзнатъ. А когато дойде пролѣтъ — той разпerva крилетѣ си и си отива на небето. Тогава надъ нивитѣ се издигатъ тежки зелени класове и като море ги люшка на вѣтъра.

— Ами бѣлитѣ ангелъ дали знае къде е татко, дали ще го стопли подъ крилата си?

— Мама клюмва главата си надъ колелетѣ и стаята се изпълва съ нейния плачъ. Главнитѣ въ огнището преставатъ да пѣятъ и само бѣлитѣ пеперудки кацатъ по прозорчето и се разгапятъ въ мънички, мънички съзи, които се свиватъ една съ друга и се превръщатъ въ една голѣма голѣма съзла, която премрежава прозорца и сякашъ прелива въ стаята.

Робъ

Азъ не помня кога сж оковали ржцетѣ ми въ вериги, но знамъ, че тѣ ми тежатъ още отъ оня денъ, когато за пръвъ пътъ моитѣ детски устни извикаха „мамо“. Азъ не помня откога въ бащината ми кжща е влѣзло страданието, но знамъ, че

откогато затичахъ въ палата игра съ безгрижни акрани — то стоеше на всѣки кръстопѣтъ и ме гледаше съ тъмнитѣ си, страшни очи. Азъ не знамъ откога е легнала такава черна и тежка мъгла върху родната земя, но знамъ, че е по безкрайна отъ пѣстрия килимъ на нивитѣ, разлюлѣни като златни люлки хей — докдето погледътъ ти стига. Знамъ, че ако припоря бѣлѣя жребецъ, на единъ дѣхъ ще стигна тамъ, гдето небето и земята се цѣлуватъ, но знамъ, че и цѣлъ животъ да припускамъ, не ще извърва безкрайната мъка, която е удавила моята родна земя...

Вериги

Хубава е родната земя, по-хубава отъ галено любе, което прекрива прага на младъ женихъ.

Да мога — ще я грабна въ прегръдката си и ще я цѣлувамъ, ще я цѣлувамъ, догдето отгмалѣя.

Разлѣли се буйнитѣ ниви — плискатъ, плискатъ, като златни талози — сякашъ ще удавятъ цѣлъ свѣтъ. А небето бистро, бистро, като съзла и синьо, като герданъ. Като бѣли гълъби се гонятъ по него облачетата, а сѣкитѣ имъ пълзятъ, като голѣми-голѣми пеперуди надъ полето. Да

посегнешъ и ще ги уловишъ. Но улавятъ ли се тѣ — дяволитѣ!

По синуритѣ нацѣтъли алени, алени като момински бузи, макове, бѣли като снѣгъ маргаритки.

И сякашъ ти думатъ: не ни жали, наведи се и свий вѣнецъ за свидно любе!

А тамъ — по зелената ливада — се прѣснало вакло стадо, залѣли палави и безгрижни клопатарчета, кръстосалъ кракъ връзъ кракъ младъ овчаръ и засвирилъ съ писанъ кавалъ. Свири ужъ на радостъ, а пѣсенъта му тѣй тжжна, тѣй тжжна — сякашъ не пѣсенъ, а съзи капятъ на сърдцето ти.

И азъ се спирамъ, слушамъ тжжната пѣсенъ на овчаря, спиратъ се на небето и бѣлитѣ облачета, смѣлчава се и разлиълната ржжъ, заглъхватъ клопатарчетата, млкватъ и волнитѣ чуцулиги и сякашъ изпиватъ всичката свѣтлина на слънцето.

И виждамъ надъ цѣлата китна родна земя, надъ безкрайнитѣ ниви, надъ грохналитѣ, като стари, бедни кжшурки на селото да се извиа като огромна черна змия една верига, една тежка кървава верига...

Тежката кървава верига на робството...

В. Павурджиевъ